

РЕЦЕНЗИЯ

НА ДОКУМЕНТИТЕ ПО КОНКУРС ЗА ИЗБОР И ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ ПО НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ „ПАЛЕОНТОЛОГИЯ И СТРАТИГРАФИЯ“, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 4.4 НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА

Рецензент: проф. дгн Платон Василев Чумаченко

Конкурсът е обявен за нуждите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в Д.В. брой 44, стр. 84 от 29 май 2018 г. Той е за заемане на академичната длъжност „доцент“ в областта на висшето образование – професионално направление 4.4. Науки за Земята по научната специалност „Палеонтология и стратиграфия“. В определения срок за участие в конкурса е подала документи единствено д-р Вяра Идакиева Стоянова, главен асистент към катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“. Д-р Вяра Идакиева Стоянова е родена на 07.03.1969 г. в София; тя е българка, женена с едно дете, не осъждана (Свидетелство за съдимост от Софийския районен съд №83318/18.07.2018 г.), клинично здрава (Карта за предварителен медицински преглед 2170 /3.08.2018, подписана от д-р Ирена Гергова със заключение „лицето може да бъде прието като доцент“). С Медицинско удостоверение № 179151/27.07.12018 г. д-р Калина Георгева удостоверява, че кандидатката не се води на диспансерен отчет в базата данни на Центъра за психично здраве „Проф. Н. Шипковенски“ и това удостоверение трябва да ѝ послужи в конкурса за доцент. Д-р Вяра Идакиева Стоянова е завършила средното си образование през 1986 г. в София, а висшето си образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Геолого-географски факултет през 1996/1997 учебна година с професионална квалификация „геолог“ (Диплома серия А-97 СУ 00137246, издадена на 04.06.1999 г.) със среден успех от курса на обучение „мн. добър“ 5,06“ - съгласно Протокол на Държавната изпитна комисия № 02/09. 1998 г.) и Диплома за „Магистър“ серия А - 99 СУ № 140622/20.11.1999 г. със среден успех „отличен 5,67“ и положени държавни изпити със среден успех „отличен 6,00“ и защитена дипломна работа с успех „отличен 6,00“. През периода 2000-2003 г. кандидатката е била редовен докторант към катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“. Висшата Атестационна комисия е издала на Вяра Идакиева Стоянова Диплома за образователна и научна степен „доктор“ № 28867/02.02.2004 г. по научната специалност 01.07.07 Палеонтология и стратиграфия въз основа на защитена дисертация на тема: „Долнокредни склерактинии в част от Централния Предбалкан (таксономия и органогенни постройки)“, комисия № 04, протокол № 5/21.11.2003 г. В периода 2004-2008 г. кандидатката е била на работа като „старши асистент“ към катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“, а през периода 2008-днес е „Главен асистент“ към същата катедра на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Нейният преподавателски стаж по специалността към датата на подаване на документите е 14 г. 2 м. и 5 дни.

ПУБЛИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ.

Д-р Вяра Идакиева Стоянова прилага пълен Списък на всичките си 42 публикации, както и отделен списък от 36 публикации, излезли от печат след защитата на дисертацията ѝ и неизползвани в нея и с които кандидатства за участието на конкурса за „Доцент“ и които ще бъдат разгледани по-долу. Те ще бъдат групирани по отделни групи, както ги е групирала кандидатката. Според Допълнителните препоръчителни критерии се изисква кандидатът за доцент да има общо най-малко 20 научни публикации, от които най-малко 10 – не включени в дисертационния труд и най-малко 3 от тях да бъдат включени в специализирани международни издания реферирани в *ISI Web of knowledge* или *SCOPUS* или в издания с импакт фактор.

Научни статии в периодични издания

Статия В 1.1. Тази статия е от областта на таксономията на склерактинийните корали, описани в докторската ѝ работа. Тя е на английски език и са описани склерактинийни корали от Ловешката ургонска група в Централна Северна България: 21 вида, принадлежащи на 14 рода от 10 семейства и 5 подразреда. Самите описания дават необходимата информация и са групирани под следните рубрики: синонимия, номенклатурни бележки, материал, размери, описания, сравнения, разпространение (по литературни данни) и находище в България.

Статия В 1.2. Явява се като втора част на таксономичните изследвания на коралите от силицикластичните прослойки на Ловешката ургонска група. В тази статия, също на английски език, са описани склерактинии от 20 вида, принадлежащи на 11 рода, 6 семейства и 3 подразреда, както и един октокоралов вид.

Тези две статии фактически представляват една монографична разработка върху барем-аптските склерактинийни корали в Централния Предбалкан, достъпна за международната корална научна общественост – с общо 42 вида. Поздравявам д-р Идакиева за допълнителните усилия, които е направила, за да преведе, оформи за печат и публикува основната част на своята докторска дисертация. Това не е масова практика сред българските докторанти. Много интересно оформление е направила на палеонтологичните таблици – на които документира само микро структура на коралите (X 17), без да се покаже общия, макроскопски изглед на корала, който се изследва, каквато е практиката, например, при изучаване на брахиоподите. Смятам, че още в заглавието трябваше да се обясни, че това са две части на една и съща публикация, както и принципа на който те са разделени.

Статия **В.1.3.** Това е една много важна статия за съвременното изследване (2010) на горноюрските-долнокредните седименти в Югозападна България. В нея се прави комбинирано изследване на тези седименти, базирано на варовития нанопланктон и на амонитите. За първи път самите амонитни специалисти разработват много интересни разрези и събират множество амонити (заслугата за което е до много голяма степен на д-р Идакиева, която е ненадмината в уменията да търси и намира амонити на терена!), които комбинират с нанофосилните находки на д-р К. Стойкова. Бил съм на терена с тези колеги и с чуждестранни специалисти по границата юра/креда (проф. У. Уимбълдон от Англия е отговорник на Работната група по разработване на критерии за поставяне на границата юра/креда към Международната стратиграфска комисия) и съм бил свидетел с какъв интерес те изучаваха тези много важни разрези.

В тази статия за пръв път е събрана обилна амонитна фауна от горния титон и долния бериас, като с много екземпляри са доказаните зони *Durangites* (за пръв път в България) и *Jacobi* и за пръв път в България се възприема границата юра/ креда както е възприета в световната литература. Жалко е, че тази много важна статия е на български език и е малко достъпна до световната аудитория занимаваща се с проблема за границата юра/ креда. Приложени са и 2 таблици с нанофосили, но те не се коментират в текста. Аналогични данни са докладвани и на конгреса на Strati в 2010 (**В 2.9**), на Геонауки (**В 2.7**) (**2009**), а калибрирането на варовитите нанофосилни и амонитните биосъбития се извършва в **В.3.8** (2013). Така в долната част на *Durangites Zone* са първите появи на *Nanoconus infans*; първата поява на *Nannoconus wintereri* съвпада с първата поява на *Berriasella jacobi*; първата поява на *Nannoconus steinmanni minor* е в средата на *Jacobi Zone*; първата поява на *Nannoconus steinmanni steinmanni* приблизително съвпада с границата между амонитните зони *Jacobi* и *occitanica*. Това е едно голямо постижение на авторите, включая и на д-р Идакиева.

Статия В 1.4. Отнася се за една находка извън обичайните дейности на д-р Идакиева – за находка на особена бивалвия. Главното е, че стратиграфски се доказва (което е и приносът на Иванов и Идакиева), че този вид в България се е появил по-рано отколкото в други части на Тетиса – факт, който е установен и по други организмови групи в българските мезозойски седименти. Статията е публикувана в *Cretaceous Research*.

Статия В 1.5. Статията представлява отчет на Kilian Group (2010) с участието и на д-р Идакиева, в който се прави зонална подялба на апта и алба. Участието на д-р Идакиева не може да се отдели от другите, но само фактът, че и тя е включена в това епохално събитие говори много за оценката, която ѝ се дава от международната кредна общност. Статията е публикувана в *Cretaceous Research*.

Статия В 1.6. Колективна статия върху късно баремските корали от подразред *Pachythecaliina*, изграждащи рифови биостроми в Еменската свита на Ловешката ургонска група в България, в която се разглеждат кораловата таксономия и седиментната обстановка. Статията е богато илюстрирана с много хубави карти (цветни) и много ясни снимки. Правят се и сравнения с чехски и полски литостратиграфски единици, добре известни в литературата. Описват се 14 вида (от които 6 нови за науката), принадлежащи на 12 рода (от тях 3 нови за науката). Много често те образуват цилиндричните рудисти *Mathesia darderi*. Авторите установяват сходни изисквания към средата на фацелоидните хетероцони и на фацелоидните пахитекалеиди, възможно дължащи се на филогенетични връзки между тях. Приемам, че таксономичната дейност е извършена предимно от д-р Идакиева.

Статии В 1.7. В.2.8. Заглавието не отговаря напълно на текста – в заглавието е акцентирано на биостратиграфия на долния апт, а в текста се дават много стратиграфски, биостратиграфски и палеонтоложки данни и за горния барем. Анализът на амонитните последователности в четри фащиални зони: с платформени карбонати (ургонски комплекс), плитководни силицитни кластити, хемипелагични и флишоидно силицитни кластити, комбиниран със седиментоложките наблюдения позволяват на авторите да заключат, че изследваните долноаптски мергели и глинести варовици обхващат интервала на Аноксичното Океанско събитие 1a (OAE 1a) – което е позиционирано в интервала на тънкослоестите глини, богати на органично вещество в горната част на зона *D.forbesi* (подзона *Roloboceras hambrovi*) – интервал напълно лишен от бентосна

фауна. Това е статия на много високо ниво в геолошко и в техническо отношение и ненапрасно е приета за печат в Cretaceous Research и е една от най-добрите (за сега) статии на тандема М. Иванов и В. Идакиева. На 4e Congres Francais de Stratigraphie авторите правят нещо като предварителен доклад на тази тема.

Статия В.1.8. Важна статия, която представлява отчет на 5-та международна среща на долнокредната амонитна работна група (група „Килиан“) в Анкара проведена на 31 август 2013г. Авторите са подредени по азбучен ред и не е ясно участието на отделните автори. В случая е важно пълноправното членство на д-р В. Идакиева в научната група „Килиан“ по долнокредни амонити.

Статия В.1.9. Колективна статия в която се описват ендолитни алги живущи вътре и върху долнокредни корали. Фактически това са микро биоихнофосили. Интересни наблюдения правят авторите, като установяват 2 типа перфорации (дължащи се, вероятно, на микроскопически алги): 1) от вътре навън (предполагаме с основание прижизнени съотношения между корала и водораслите) и 2) от повърхността на вътре, които се приемат за постумни на корала – предположение, което е интересно, но може и да се дължи на обрасване на повърхността на живия корала. Тези симбиотични отношения между гостоприемника и госта са вероятно отношения на паразитизъм (при вътрешните ендолитни алги) и на коменсиализъм – при обрастването (ако прикрепването не е станало постумно - след смъртта на корала).

Статия В.1.10. Колективна статия от 4 автори от Китай и 2 от България, като едната е д-р Идакиева. В текста не е отбелязано участието на отделните автори, но явно българките не са участвали в теренните изследвания, а само в палеонтоложкото обработване на материали и на заключенията. Това е голяма чест, оказана на българските съавторки, а като се има в предвид, че д-р Стойкова отдавна не се занимава активно с амонити, то голямата част от работата е извършена от д-р Идакиева. Изработена е амонитната стратиграфия на долно аптските седименти от Тетиската част на Тибетските Хималаи, което е позволило да бъдат фиксирани ОАЕ събития и да се извърши хемостратиграфията на изотопите на органичния въглерод. Обективна трудност е представлявал факта, че в изучаваните аптски разрези амонитната фауна е била от дехейзити от Медитеранската и от Бореалната провинция. Посредством богата амонитна фауна се установяват зоните *Deshayesites forbesi* и *Deshayesites deshayesi* /подзона *D. grandis*, които им позволяват също да корелират изследваните седименти с тези от Централен Непал и от долината Spiti в Индия.

Статия В.1.11. Статията е публикувана в Доклади БАН и се отнася за титон-бериаската амонитна фауна от Byers Peninsula, Livingston Island, South Shetland Islands, Антарктика. Името на д-р В. Идакиева е на второ място, което бележи нейния голям принос към изработването на статията (без да имам информация дали тя е участвала в събирането на фауната). Събраната фауна е близка, както до Андската, така и до Индо-Тихоокеанската палеобиогеографска провинция. Това проучване представлява принос за опознаване на фаунистичния обмен и миграцията между тези две области. Фауната е събрана от горно юрско-долно кредните седиментни и вулканични последователности на Byers Group. Фигуриран е един вид с рейндж горен титон-долен бериас от Devils Point area, както и 4 вида с рейндж горен бериас – from President Beaches area. Преди да се

стигне до определяне на възрастта на съдържащите ги скали, авторите разглеждат подробно и компетентно разпространението на таксоните в литературата и взимат аргументирано становище.

Статия В.1.12. Това е колективна статия, разработена от компетентни автори, отразяваща проучванията им в сумарния разрез край с. Копаница, Радомирско. Авторите са специалисти в своите организмови групи, което лесно откроява техния принос в статията. Амонитите са разработени, както на терена, така и в камералната обстановка от тандема д-р Идакиева и д-р М. Иванов, като участието им тълкувам като 50/50, можеби в теренната – с лек превес за д-р Идакиева, която е ненадмината в търсенето на фосили. Една много важна статия в която се корелират данните от варовитите нанофосили, калпионелидите и амонитите. Това е един от малкото основно проучени разрези през границата юра/креда в България. Разрезът показва непрекъснатата седиментация и е направен “bed-by-bed” и е събрана богата амонитна фауна, която много акуратно е калибрирана с данните от варовития нанопланктон и калпионелидите. Основните амонити са показани в една много хубаво изработена таблица. Около 30-я метър на разрез Kopanitsa 1C (фиг.2, 6) в Lower Beriasian има едно тяло от „конгломерати“, което плува сред “marlstones” и което има вид на олистолитов блок от конгломерати. В текста към “Microfacies, etc.” се споменава, че има “gravitational sediments”, но в обясненията към фигурите няма отделно правоъгълниче. Това явление е много показателно за наличието на тектонски движения по това време, иницирали тези “gravitational sediments”. По закона за „световното свинство“ границата между титонските и бериаските седименти остава в малък неразкрит интервал.

Публикувани доклади пред научни конференции – това са или резюмета от дейността на д-р Идакиева или кратки статии, докладвани предварително на научни мероприятия. Не би трябвало да се отделят като по-малко значими от тези в предходната група

В.2.1. В.2.2. В.2.3. Написани са от различни авторски колективи, с участие на д-р Идакиева, в които се установява, че в Ургонските биоконструкции в мергелни и във варовикови седименти коралите не се различават много по видовия си състав, а предимно по морфологията си, като кораловите асоциации са или моноспецифични или един вид е преобладаващ. Формите на нарастване или на прекъсване на нарастването може да се приемат за индикаторни на околната среда, като дълбочина, енергия на средата, скорост на седиментация и др. Интересно, много сбито резюме на дългогодишно събиране на повече от 25 000 образца, предимно от д-р Идакиева.

В.2.4. Иванов & Идакиева внасят своя принос към изучаването на известното в литература глауконитно-фосфоритно ниво северно от гр. Шумен в рамките на Разградската свита и установяват няколко различни групи амонити: които са само хотривски, само баремски или такива които започват от хотрива и отиват в барема и установяват, че се касае за кондензирано ниво обхващащо най-горните части на хотрива и най-долните – на барема – над това ниво установяват за пръв път индексивия вид *Taveraidiscus hugii* от едноименната зона на долния барем.

В.2.5, В.2.6. Кратки, но много важни публикации, в една от които се прави амонитно зонироване на барема в част от СИ България (като за пръв път доказват 2 зони), а в другата зонироване на горния баремски подетаж и се обосновава границата барем/апт – по изчезване на *Martelites* и по първата поява на ранните *Deshayesitidae*.

В. 2.7. В.2.9. Корегира се с амонитни находки приетото в България поставяне на границата юра/креда между *M. chaperi* / *Grandis* и се доказва възможността да се постави тази граница между *Durangites* и *Jacobi*, като по този начин ще се унифицира с приетото в последно време прокаране на тази граница в Тетиската област. Много важна статия. В този смисъл проблемът е докладван и на 4e Congrès Français de Stratigraphie.

В.2.10, В.2.11. Абстракти на 2 доклада пред Kölner Forum Geol. Paläont. Състоял се в Лиеж в които по следите на обрастване авторите установяват, че кораловите съобщества се влияят от увеличаването или намаляването на чисти или турбитни води, предопределени главно от синседиментационни фактори на екстензионалната тектоника, а степенна на микробиотично обрастване от *Lithocodium/Vacinella* – от привнос на хранителни вещества.

В.2-13. Съобщава се за амонитни находки, които определят възрастта на 2 литостратиграфски единици в п-ов Байърс о-в Ливингстън, Антарктика – Горноюрска-долнобериаска на Devils Point Fm и горнобериаска – на Presidents Beaches Fm. – според стратиграфията в андския басейн. Това е голямо постижение за тази област направено не само от полевите геолози, но и от лабораторния геолог д-р Идакиева.

Аз приемам статиите от този раздел като равни по своята стойност (въпреки че са по-къси) със статиите от първия раздел, с което статиите, които рецензирам са 25, от които 15 – посвен на изучаването на амонити, а 10 – на коралови фауни.

Резюмета. Това са кратки, но много важни публикации, докладвани на много престижни форуми. Например В-3.1 е доклад за една много важна стратиграфска граница – бериас-валанжин, поставена по амонити!

В 3.1. Прави се кратка, но важна корекция на стратиграфската възраст на ургонските комплекси в България – баремска-долно аптска, която е докладвана на 10я Международен конгрес на фосилни Cnidaria and Porifera.

В 3.2. В 3.3. Резюметата са от областта на палеоекологията на коралите, но са ми трудно разбираеми, понеже са на полски език.

В 3.4. Докладът е от областта на палеоекологията на горнобаремските коралите и е за един необикновен случай на биостром от корали и рудисти в баремските седменти. Биостромът е от 19 коралови вида (4 рода) – невероятен факт на съжителство (!), които другаде не се срещат и те се образуват от малки рудисти; явно това съобщество се ползва от богат принос на хранителни вещества.

В.3.5. Изследван е палеообстановачния контрол в развитието на кораловите биоконструкции, образувани в турбитни води (с обраствания-инкрустации) и в чисти води – без такива. Това е важно заключение, много полезно за възстановяване на палео обстановката! Докладът е на 8я Международен Симпозиум на Кредната система.

В 3.6. Много важно изследване върху появата и изчезването на характерни амонитни таксони на границата бериас/ валанжин в България, докладван на 9я Международен Симпозиум на Кредната система.

В.3.7. Резюмето е на много важна тема „ Биостратиграфия на горния барем...“ - незабавно следва да бъде развито като отделна статия със съответната документация.

В.3.8. Калибрирани са варовитите нанофосили с амонитите от 3 разреза в България: Копаница, Беренде и Бърля по границата юра-креда като и 3-а съавтори са членове на работната група. Резултатите са много важни за науката.

В.3.9. Отново се връщат на асоцията корали-рудисти-микробионти.

В.3.10. Накратко съобщават за установяването на Early Aptian Anoxic Event и в източния Тетис, като го калибрират с амонити – от зоните *D. forbesi* и *D. deshayesi*.

В.3.11. Това е ново съобщение за амонити от Byers Peninsula в Антарктика. От тук, от България, това изглежда тривиално събитие – намерени са амонити, но в условията на Антарктика явно не е тривиален случай. Съобщението е от лятото на 2018 г.

Общи бележки

Приемам направената от д-р В. Идакиева Справка за приносите по дадените от нея направления.

Вяра Идакиева Стоянова е геолог-палеонтолог, който в своята палеонтоложка дейност изучава две коренно различни организмови групи - склерактийните корали от Ловешката и другите Ургонски групи с барем-аптска възраст от Северна България, и титон-долнокредните амонити. Изследваните амонити са от България, Тибет, Антарктика, т.е. това е един търсен специалист по титон – долнокредни амонити, в последно време насочила своето внимание в интервала титон-бериас с цел поставяне по амонити на тази важна граница и в България.

И в двете групи кандидатката има значителни успехи. Съотношение на статиите, в които се изучават корали/амонити е 10/15. Много важно е, че д-р Вяра Идакиева Стоянова съчетава много успешно двете групи, като посредством амонити уточнява и възрастта на склерактийните корали. Публикува в две статии монографична разработка на барем-аптските корали (на английски език). Когато започва работа върху амонитите, тя не „захвърля“ коралите, а продължава да работи върху различни аспекти свързани с тях.

Препоръка – има абстракти на много важни теми, които е необходимо незабавно да се развият като пълноценни статии – например абстракт В.3.7 и др.

Като теренен геолог работи съвместно с колеги-специалисти по варовити нанофосили (проф. дгн К. Стойкова), по корали (д-р Колоджей, д-р В. Златарски) и др. Участвала е с доклади в 21 форума в чужбина и 11 – в България. Участвала е в 21 български и в 5 международни проекта. Член е на такива известни научни организации като Kilian – групата и на Бериаската работна група към Международната комисия по стратиграфия и др.

Според Допълнителните препоръчителни критерии за придобиване на научни степени и заемането на академични длъжности в ГГ факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ кандидатът трябва да има най-малко 20 научни публикации – д-р Идакиева има общо 42 публикации, от които 6 са свързани с нейната дисертация – остават 36 за този конкурс при изискване най-малко 10 публикации – превишава повече от **3 пъти** изискванията. Като научни публикации за конкурса приемам всичките статии включени в двата раздела на списъка с индекси В.1 и В.2, като не намирам основание за самостоятелно съществуване на раздела В.2. – общо 25 научни публикации за конкурса, като болшинството и от абстрактите могат да бъдат включени в научните публикации. Изисква се „поне 3“ да бъдат публикувани в специализирани международни научни издания. От група „В.1“ само 3, а в група „В.2“ – 5 (общо 8) не отговарят на това изискване, като 17 – отговарят, т.е. почти **6 пъти** превишават изискването. От групата „В.3“, които *a priori* изключвам от публикациите, всичките са публикувани в международни научни издания.

Цитирания – да има най-малко 10 цитирания – статиите на кандидатката са с по 3-5 цитирания (изключвам от цитиранията статии, като В.1.5 и други подобни, които са с по 60 и повече цитирания, но в които участието на кандидатката не е ясно отделено) или аз признавам за конкурса 43 цитата на статии, в които участието на д-р Идакиева е ясно, от всичките 169 цитирания на статии и с нейното име. Въпреки тази моя рестрикция на цитатите – те са повече от **4 пъти** над изискванията.

От приложената Справка за натовареност по конкурса за доцент се вижда, че обявеният конкурс по научно направление 4.4. Науки за Земята към Губеолого-географския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ отговаря на нуждите от хабилитиран преподавател.

Всичко изложено по-горе ми дава основание да приема, че кандидатката за конкурс д-р Вяра Идакиева Стоянова с много превишава примерните изискванията за научната длъжност „доцент“ и да предложи на уважаемите членове на Научното жури по провеждане на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по научната специалност 4.4. Науки за земята (01.07.07 Палеонтология и стратиграфия) към Софийския университет „Св. Климент Охридски“, още повече, че не е осъждана и че не се води на диспансерен отчет в центъра за психично здраве, да гласуват за избирането на гл. асистент д-р Вяра Идакиева Стоянова за „доцент“. Аз самият, с чиста съвест, ще гласувам положително.

Рецензент:

(проф. дгн Платон Чумаченко)